

ז' אייר תשפ"ג \ גיליון 341

ויקרא - אזורי מות, קדשים הפטרה:

ספרדים "וַיְהִי דְבַר ה' אֶלִי לֵאמֹר" {יחזקאל כ'}
אשכנזים "הֲלֹא כִבֵּנִי כְשֵׁיִם אַתֶּם לִי" {עמוס ט'}

הרב אשר ביטון רב משמר הגבול - ירושלים

לרפואה שלמה אמין.

מיטלי בת עליזה

קסם לאה חיה בת אלה

טליה אסתר בת אלינור

ינן יהודא חי בן זרר רוזה

אפרים יהודא בן רייזל

כנרת בת מרים

יצחק בן פרלה

רחלי בת הניה

בשבת זו אנו קוראים על הציוויים שציווה הקב"ה לאחר מות שני בני אהרון - נדב ואביהוא. אנחנו נמצאים בימי האבלות על פטירתם של תלמידי ר' עקיבא. לא מתגלחים, לא מסתפרים עד ל"ד בעומר, למי שנוהג עפ"י האר"י הקדוש, עניין התספורת נימשך עד לחג השבועות... נשאלת השאלה: אנחנו לא נוהגים אבלות, יותר מתקופה של שנה. יש לנו שבעה, יש שלושים, ויש שנה... לאחר שנה - נגמרת האבלות, ואחת לשנה יש אזכרה/יארצייט. מה עושים ביארצייט או באזכרה? כל אחד עפ"י מנהגו, בדרכי אבותיו... אבל בוודאי ביום של פטירה, זה יום שהנשמה עולה בדרגה. כל שנה הנשמה מתעלה בדרגה נוספת, ובייחוד כשיש לו בנים שמתעלים ברוחניות, אז הוא מקבל שכר חדש, על מה שבניו עשו במהלך אותה שנה... ואם רח"ל זה להיפך, אז הוא מקבל גם עונשים... כתוב בדברי רבותינו, שספרי חיים וספרי מתים נפתחים בראש השנה, כי פותחים מחדש גם דינים של מתים, בעקבות מעשים שנעשו בעקבותיהם. אנחנו לא מתאבלים אחרי שנה... אדרבה, יש מקהלות שזה יום של חגיגה... בני עדות המזרח, נהגו לעשות סעודות, ויש אנשים במקהלות החסידים, שאם יש יארצייט של יהודי גדול, אז בנו האדמו"ר נוהג לערוך שולחן, שזו סעודה לכל דבר ועניין... וישנם אנשים, שמביאים קצת מזונות עם קצת משקה... וישנם אנשים שמביאים רק נר... כל אחד עם המנהגים שלו... אבל לכולם, בתום השנה, אין יותר אבלות. החריגים הם שניים, שעד היום אנחנו מתאבלים עליהם, למרות שחלפו כבר אלפי שנים - נדב ואביהוא, ועל תלמידי ר' עקיבא. למרות שמתקופת נדב ואביהוא, חלפו למעלה משלושת אלפים שנה... וכשמדברים על תלמידי ר' עקיבא, אלפיים שנה בקירוב, עדין נוהגים אבלות. **ביאור נפלא מביא הרב ברוך רוזנבלום:** כותב הזוהר הקדוש פרשת אחרי-מות: שכל המוריד דמעות ביום הכיפורים, בשעה שקוראים בתורה על מות נדב ואביהוא, מוחלים לו על כל עוונותיו, מובטח לו שיהיו לו ילדים, מובטח לו שיאריך ימים ומובטח לו, שלא ימותו בניו בחייו. כל אחד שואל את עצמו: מה זאת אומרת, כשאני בוכה על הסתלקותם של נדב ואביהוא?! נדב ואביהוא לא פה, כבר שלושת אלפים שנה... על מה אתה בוכה? תלמידי ר' עקיבא - אלפיים שנה בקירוב, מאז הסתלקותם, ואנחנו עדין באבלות בימים אלה לא מתחננים, מגדלים זקנים, אין תזמורת... ככל דיני האבלות, על תלמידיו של ר' עקיבא... נגמרה השנה, על מה אתה מתאבל כל-כך הרבה?! על חורבן בית המקדש אנחנו מתאבלים... על פטירת בני-אדם, אנחנו לא מתאבלים יותר משנה... מה נשתנו אלו שתי החריגים - פטירת נדב ואביהוא, ופטירת תלמידי ר' עקיבא? התשובה שקיבלנו מרבותינו, היא אחת: בשתי המקומות - האבל הוא לא על ההסתלקות, אלא עלינו. אנחנו מתאבלים על עצמינו ולא על פטירתם של אותם גדולים כי המעבר ממשנה רבינו ליהושע בן-נון, זה ה"מעבר משמש לירח"... כפי שאומרים לנו רבותינו במסכת ב"ב, ע"ה: "פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה"... אילו היו נדב ואביהוא יורשים את משה רבינו ואהרון הכהן, היינו נמצאים הרבה דורות קודם לכן, מבחינה הירידה הרוחנית. אומרים חז"ל - דור דור ודורשיו - כל דור יורד מהדור הקודם... אם ככה, הנפילה שהייתה ממשנה רבינו ליהושע, זו נפילה כמו משמש לירח... אילו נדב ואביהוא היו מנהיגים את העם, הנפילה הרוחנית שלנו הייתה הרבה יותר נמוכה... ביום הכיפורים, כשאתה מתוודה על העוונות שלך, כותב הזוהר הקדוש, חלק מהזכויות שאתה יכל לומר לעצמך - "ריבונו של עולם, אתה יודע למה חטאתי? (למה זה לא תשובה לחטא)... אבל אתה יודע, שאם הייתי עשרים דורות קודם לכן, הייתי אדם מרומם יותר! "זה שאנחנו נראים היום, כמו שאנחנו נראים... עם אותו יצר הרע, שיש בדור הזה, זה בא כתוצאה שהנפילה ממשנה רבינו ליהושע, הייתה בפער כזה... אם הייתה ביניהם חוצץ כמו נדב ואביהוא, אז הירידה שלנו, הייתה הרבה יותר נמוכה. היינו היום מרוממים יותר! ועל זה אנחנו בוכים. כן הוא לגבי תלמידי רבי עקיבא, אילו היו 24,000 מורי הוראה בישראל היינו היום ברמה רוחנית של הדורות שהיו לפנינו.... **שבת שלום ומבורך.**

פתגם השבוע

"כל הפוסק דבר רע על חברו.
בין אם טוב בין רע.
על עצמו הוא פוסק"
{הבעש"ט}

זמני כניסת ויציאת השבת

רבינו תם	צאת שבת	כניסת שבת	
20:34	19:56	18:41	ירושלים
20:32	19:58	18:58	תל אביב
20:35	19:59	18:52	חיפה
20:33	19:56	18:58	באר שבע
20:27	19:52	18:44	אילת

לזרע של קיימא. אמן.

שלמה בן יונה
חנה בת יעל
אליהו בן מרים
מרגלית בת חנה

" בזכות כיבוד אב ואם "

" אור החיים הקדוש "

מי שמכבד את ההורים שלו, גם הבנים שלו יכבדו אותו

"אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֵת שְׁבֹתַי תִּשְׁמְרוּ אֲנִי ה' אֱלֹקֵיכֶם" {ויקרא י"ט, ג'}

רבינו האור החיים הקדוש מדקדק בלשון הפסוק שהתחיל בלשון יחיד 'איש' וסיים בלשון רבים 'תִּירָאוּ', שהיה לו לומר 'איש אמו ואביו תירא' לשון יחיד.

ומפרש רבינו הקדוש פירוש נפלא

שאם האדם יירא מאביו ואמו, ממילא הוא גורם שגם הבנים שלו יראו ממנו בעתיד, כי הם ראו דוגמא אישית איך שאבא שלהם מכבד את הוריו, וזה יביא ויגרום ממילא שהילדים שלהם יכבדו אותם. ולכן הפסוק התחיל בלשון יחיד וסיים בלשון רבים, ש'יראה' אחת של היחיד, כלומר של הבן לאביו, היא תגרום ותביא ל'ישתי יראות', שגם הבנים שלו יראו ממנו. **וזה לשון קודשו:** 'כי כשהבן יהיה ירא מאביו, גורם גם כן שבנו יהיה ירא ממנו, כי כשיראה הבן שאביו מזלזל בכבוד אביו, יפקע כלילת מוראו גם כן ממנו, וכשאדם ירא מאביו הבן לוקח מוסר'. עד כאן לשון קדשו.

ובזה מפרש רבינו הקדוש את דברי המשנה במסכת אבות 'מצוה גוררת מצוה' שהמצווה שהאדם עושה ומכבד את אביו, זה יגרור למצווה נוספת שגם הבנים שלו יכבדו אותו. ובספרו ראשון לציון, מבאר רבינו הקדוש מדוע אצל אבא יש מצוות 'כיבוד אב' להאכילו ולהשקותו ולהלבישו, ואילו אצל רבו שיש גם מצוות 'כבוד רבו' אין חיוב להשקותו ולהאכילו.

וכותב רבינו הקדוש, וזה לשון קודשו: 'להיות שהאב הפליא חסדו להבן בגוף ובהוצאות, המציאו {פירוש, הביא אותו לעולם}, והוציא עליו הוצאות, לפחות בהיותו קטן שמוטל עליו להאכילו ולהלבישו, לזה יתחייב בכבוד אביו יותר מרבו'. עד כאן לשון קודשו. כלומר, **שעל האדם להכיר טובה להוריו במה שהם טורחים עבורו בגוף ובממון, ולזה מידה כנגד מידה צריך הבן לעשות להם דברים אלו, אבל דווקא להם, אבל רבו שלא טרח עבורו בעניינים גשמיים, אין צורך לכבדו במאכל ומשתה, כי אם בעניינים רוחניים של כבוד.**

הבית השלם

הרב שמעון שמש שליט"א – יועץ זוגי וחינוכי: 052-7162999

לכבוד הרב שלום

אנחנו כשנתיים נשואים, וב"ה טוב לנו יחסית עד שאנחנו רבים על משהו... בעלי נוטה יותר ממני להתפרצות ומסוגל להטיח בי דברים קשים והעלבות. מדבר אלי לא יפה ופוגע. אמש אמר לי חבל שלא קיבלת בעל כמוך, כי לא מגיע לך בעל טוב כמוני. היום התעוררנו ליום חדש וכאילו לא קרה כלום בינינו, עד הפעם הבאה. האם זה מצב נורמלי?

תשובה:

אם זה קורה לכם מדי פעם באופן קבוע כדברייך **כבר שנתיים**, בוודאי שזה נורמלי... השאלה היא האם זה **מקובל, או אם זה בסדר?** ממש לא! כי הבעל ורעייתו צריכים לכבד האחד את השני – **ויהי מה**. אין דבר כזה להעליב את השני או לדבר אליו לא יפה, כי זה משאיר רושם שלילי לטווח הארוך וקשה מאוד לתקן. אל תתפתו מכך שלמחרת אתם מחייכים כאילו לא קרה מאומה, והכל התחיל ונגמר והיה כלא היה. זו מציאות מדומה שגורמת לבני הזוג לצבור משקעים של נפגעות וריחוק רגשי, במחשבה שהכל חולף ומתאדה עד הבוקר – ולא היא! אדרבה, במהלך שינת הלילה המוח מעבד את הנתונים האחרונים והכל מצטבר בתת-מודע ומשאיר צלקות נפשיות עמוקות. אפשר להתווכח, אפשר אפילו קצת להרים את הטון... ניתן אפילו לומר לשני בוא לא נדבר חצי שעה עד שנירגע. אבל פוגעות – בשום פנים ואופן לא! ובנוגע להעלבות והשפלות, זהו מעבר לקו האדום. אל תתני לזה לקרות שוב. **"איך"?! את שואלת? ובכן כך:** קודם כל ללמוד את אומנו הוויכוח (יש דבר כזה) עם הכללים של וויכוח ושיחת הבהרה. לפני שהכל מתלקח, לומר לשני בוא נסדר את השולחן ונשב לדבר על כך. למצוא **או ליצור** אווירה נעימה עם משהו לטעום ולשבת לשיחה. להעלות נושא וכל אחד יאמר מה הוא חושב, והשני ישמע ויפנים ואפילו יחזור כללית על התוכן **בלי להעליב ובלי ציניות**, ואז השני יאמר מה הוא חושב וחוזר חלילה. והכל תוך כדי שמירה על טונים נמוכים ושיחה ידידותית, כי אתם בני-זוג ואמורים להמשיך להיות כאלה גם אחרי הוויכוח. ובעיקר תקשיבו האחד לשני ולא לפסול את דבריו, ובשום פנים ואופן לא לבזות אישית. ויש עוד המון כללים שצריך ללמוד אותם. ובכך, כל שיחה כזו תהפוך אתכם ליותר מחוזקים ואוהבים. **בהצלחה רבה.**

לעילוי נשמת מורי ורבי
מרן ראש הישיבה חכם
שלום הכהן בן מלכה
תפחה זצוק"ל זי"ע. אמן.

הלכות - ילקוט יוסף הלכות מזוזה

קודם שיקבע את המזוזה, יברך: "בא"ה אמ"ה אשר קדשנו במצותיו וצונו לקבוע מזוזה", ומיד יקבענה, שכל המצות צריך לברך עליהן עובר לעשייתן.

אם הסיר את מזוזות הבית ומסרם לבדיקה, ויש מזוזה בפתח חדר אחד בלבד, ידור וישן באותו חדר. ואם אין לו מזוזה בכל חדרי הבית, לכתחילה יצא מהבית וילך ללון במקום שיש בו מזוזה. ואם אין לו אפשרות לכך, או שהדבר עליו לטורח גדול, רשאי לדור בינתיים בבית, אך ישתדל בכל מאמצי כוחו להשיג מזוזה ולקובעה בפתח חדרי הבית, ויפה שעה אחת קודם.

וכן הדין אם נפלה המזוזה ממקומה בשבת, ואינו רשאי להחזירה, או שנפסלה, לא ידור בבית, אלא ילך לישן אצל אחרים. ואם אין לו אפשרות כזו, רשאי לדור בינתיים בדירה,

הנשים חייבות במזוזה שנאמר וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך למען ירבו ימיכם וימי בניכם, והרי גם הנשים צריכות לחיים. והאישה עצמה יכולה לקבוע המזוזה בפתח ביתה בברכה. אך אם עושים את קביעת המזוזה ברוב עם, אין זה ממידת הצניעות שהאשה תקבע המזוזה.

מחנכים את הקטנים שאין להם הורים לקבוע מזוזה בפתח דירת הקטן. ויש אומרים שהקטן יכול לקבוע מזוזה לעצמו. וכשיגדיל אף אינו צריך להוציא המזוזה ולקובעה מחדש. ויש אומרים שהגדול הוא זה שקובע המזוזה עבור הקטן. ולדינא, יקבע הקטן את המזוזה, וכשיגדיל יסיר אותה וימסרנה לבדיקה, ואם היא כשרה יחזור ויקבענה בברכה, שאין קביעת המזוזה של קטן פוטרתו לכשיגדל, דהוי כדין תעשה ולא מן העשוי, הואיל ואין הקטן חייב במצוות רק מדין חינוך.

אם אין לו נרתיק למזוזה יכול להניחה בלא נרתיק, ויעטפנה בניילון, ויזדרז להשיג נרתיק למזוזה מפני כבוד המזוזה, וכדי שהמזוזה לא תתקלקל מהלחות או מהגשמים.

אם קבע מזוזה על הפתח בלי תיק ובלי ניילון, אין לו להניח ידו על המזוזה לנשקה, אלא יפשיל שרוולו וינשק באמצעות הבגד.

טוב ונכון שלא ישליך אדם דברים מזוהמים על יד המזוזה, ואפילו אם הם נקיים אל ישליך דברים לפני הדלת, שזה זלזול במזוזה. וכן לא יטאטא את הבית ויעמיד המטאטא סמוך למזוזה. וכל שכן שלא יעמיד שם הכלי של התינוק שיעשה שם את צרכיו, וכל אשה הזהירה בזה מאריכה ימים. ואמנם כל זה ממידת חסידות וזהירות, אבל מעיקר הדין כיון שהמזוזה גבוהה יותר מעשרה טפחים מהקרקע, וגם מכוסה בבי' כיסויים, אין קפידא בדבר. ואמנם אין ראוי לעשות כן בקביעות, להניח דבר בזיון כנגד המזוזה, ולסמוך על הכיסוי, כגון לכבס לפנייה תמיד טינופת של בגדי קטנים, או לקבוע שיעמוד לפנייה כלי ששופכים בו כל המי שופכים, ועל זה נאמר כי דבר ה' בזה, ועונשו גדול.

מצות מזוזה היא חובת הדר, ולכן אין ראוי לקבוע מזוזה אלא כשמתכוון להיכנס מיד לבית, אחר שמכניס לשם חלק מן הרהיטים וכלי המטה, וכמה מהחפצים שלו, ונועל הבית במנעול. שאז יקבע מזוזה בברכה בפתח הבית, ולא ידחה את קביעתה למסיבת חנוכת הבית.

מנהגינו שבאותו ערב שעובר לישן בדירה החדשה מביא עשרה אנשים לביתו שיקראו את סדר הלימוד לחנוכת הבית, וקובעים בדירה מזוזה בברכה. ואין להחמיץ את המצוה ולדחות את קביעתה דווקא ביום, שאין הפרש בזה בין לילה ליום.

מצות עשה מן התורה לכתוב שתי פרשיות שמע ישראל, והיה אם שמוע, על קלף ובדיו, ולקבוע אותן על מזוזת הפתח, שנאמר וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך. וחייב אדם להיזהר בקיום מצוה זו, כדי שכל זמן שיכנס ויצא מביתו יפגע ביחוד שמו של ה', ויזכור אהבתו, וידע שאין דבר העומד לעולם, אלא ידיעת ואמונת צור העולמים ומיד ילך בדרכי מישרים. אמרו חז"ל כל מי שיש לו תפלין בראשו ובזרועו, ציצית בבגדו, ומזוזה בפתחו, מוחזק הוא שלא יחטא, שהרי יש לו מזכירים רבים, והם המלאכים המצילים אותו מלחטוא, שנאמר חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם. והזהיר במצווה זו מאריכין לו ימיו וימי בניו, שנאמר למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה. ומכלל זה אתה שומע שאם אינו זהיר בה יתקצרו ימיו ח"ו. והזהיר בה זוכה גם לדירה נאה, ונשמר מכל המזיקים, וכמו שכתוב "ה' שומרך". ולכן כותבים שם "שדי" על המזוזה מבחוץ, שהוא ראשי תיבות שומר דלתות ישראל. אמרו: מלך בשר ודם יושב בפנים הארמון, ועבדיו משמרים אותו מבחוץ, ואילו ה' עבדיו מבפנים, ואדם ישן על מיטתו בפנים, וה' שומר עליו מבחוץ. שנאמר ה' ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם. ומכל מקום לא תהיה כוונת האדם בהנחתה בשביל השמירה, אלא כוונתו תהיה לקיים את מצות הבורא יתברך.

חובה קדושה על כל אחד לקנות מזוזות רק מסופר ירא שמים המדקדק במצוות, ולא יקנה מזוזה בלא שיברר מי כתבה ואם היא כשרה, שהמניח מזוזה פסולה הרי זה כאילו לא הניח מזוזה כלל.

יש נוהגים שכאשר אדם יוצא מן הבית מניח ידו על המזוזה, [ומנשקה], ואומר: ה' ישמור צאתי ובואי. אל שדי יברך אותי ויתן לי רחמים. וכן כשיכנס אדם לביתו יעשה כנזכר. וטוב שיניח ידו בכל פעם שיוצא ויכנס אפי' כמה פעמים ביום.

הגאון רבי יוסף בר מאיר תאומים – הפרי מגדים זצוק"ל

רבי יוסף בר מאיר תאומים נולד בשנת ה'תפ"ז, 1727 ונפטר ב' באייר ה'תקנ"ב, 1792 מגדולי פרשני השולחן ערוך. נודע בעיקר בזכות חיבורו פרי מגדים. תולדותיו נולד בכפר שטריץ ליד לבוב, אז בפולין, כיום באוקראינה. עם לידתו עברו הוריו ללבוב שם כיהן אביו, ר' מאיר תאומים, כדיין, מגיד משרים, ומורה צדק. בצעירותו למד תורה מאביו, בגיל שמונה-עשרה הדפיס כמה מחידושו בסוף ספרו של אביו. בסביבות שנת 1744 עבר להתגורר בקומארנו, שם נישא. בקומארנו התגורר מעל עשר שנים, בהם שימש שם כ'מלמד' לבני תושבי המקום, ובכל שעותיו הפנויות התמסר ללימוד ולכתיבת ספריו. בין השנים 1767-1770 עבר לברלין, מאחר ובקומארנו הופרע מלימודו. שם המשיך בכתיבת ובהדפסת ספריו. בשנות מגוריו בברלין לימד בין השאר בבית מדרשו של העשיר רבי דניאל יפה. בשנים אלו היו לו מספר היתקלויות עם חתנו של יפה, המשכיל דוד פרידלנדר, שלא ראה בעין יפה את בואו לברלין. לאחר פטירת אביו בשנת תק"ל, פנו פרנסי לבוב אליו בבקשה שיבוא למלא את מקומו. הוא סירב בנימוק שהוא עסוק בהשלמת ספריו והדפסתם. בסוף תקל"ד נענה לבקשתם והתמנה לדיין, מגיד משרים, ומורה צדק בלבוב. בשנת תקמ"א התמנה לרב ואב בית דין בפרנקפורט דאודר (כיום בגרמניה), בה כיהן אחת עשרה שנה. נפטר ונקבר בפרנקפורט דאודר, ב' באייר תקנ"ב. חיבוריו ר' יוסף תאומים, נודע בעיקר בזכות חיבורו פרי מגדים על השולחן ערוך. החיבור היה לאחד מפרושים החשובים של השולחן ערוך, ונתחברו עליו ספרים וקיצורים רבים. רבים מהפוסקים האחרונים, דוגמת "משנה ברורה" מסתמכים עליו רבות. ה"פרי מגדים", ושאר ספריו, ידועים בעיקר בשל חדירתם לעומק הסוגיות, מבלי להיכנס לפלפולים עמוקים. המסורת מספרת כי לפני שכתב את חידושו נהג ללמוד את הנושא עשרים פעמים. כמו כן מסופר עליו כי את מסכת חולין למד במשך עשרים שנה רצופות קודם שהתחיל לכתוב את חידושו עליה ואת פירושו לשולחן ערוך "יורה דעה". את ספרו "פרי מגדים" כתב מספר פעמים, בהן שכתב את כולו מחדש. מסיבה זו פעמים רבות נמצאות בספרו הפניות למה שכתב במקום אחר ואינן בנמצא. חיבורו 'פרי מגדים' מכיל פירושים, הערות וביאורים על חלק אורח חיים של השולחן ערוך, ועל חלק יורה דעה. החלק על אורח חיים כולל שני חלקים: "משבצות זהב" שהוא פירוש לספרו של הס"ז, ו"אשל אברהם" על סדר המגן

מצבת קברו של
רבי יוסף תאומים
זצ"ל

חתימת רבי יוסף תאומים זצ"ל

יוסף ב"ר מאיר תאומים

ניתן לקבל את העלון במייל. נא לשלוח בקשה למייל: Asher7171@walla.com

הצעות והארות יתקבלו בשמחה.